

ORZECZENIE
OKRĘGOWEGO SĄDU DISCYPLINARNEGO
OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH

z dnia 4 sierpnia 2014 r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu w składzie:

Przewodniczący: radca prawny Waldemar Lewandowski
Sędziowie: radca prawny Andrzej Kras - sprawozdawca
radca prawny Tomasz Fox

Protokolant: aplikantka radcowska Malwina Dubas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28.07.2014 r. z wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Anity Woronieckiej z dnia 17.06.2014 r. (sygn. akt RD 21/14) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko radcy prawnemu [REDAKTOWANE],

obwinionemu o to, że:

od 4 marca 2008 r. do 19 czerwca 2012 r., wykonując zawód radcy prawnego, przy wykorzystaniu konstrukcji umowy przelewu wierzytelności oraz jednoczesnego pełnienia funkcji pełnomocnika spółki [REDAKTOWANE] spółka komandytowa, w której jest współnikiem, spowodował pozbawienie klienta wpływu na sposób prowadzenia sprawy na etapie postępowania sądowego, ponieważ nie był jego stroną, pozbawił klienta możliwości korzystania z praw i ochrony wynikającej z powierzenia sprawy do prowadzenia bezpośrednio fachowemu pełnomocnikowi, a w konsekwencji również obciążenie klienta kosztami postępowania, w tym zastępstwa procesowego, przy czym w tym zakresie podwójnie kosztami zastępstwa procesowego w I instancji, kosztami procesowymi przeciwnika, ale również dodatkową kwotą wynagrodzenia, pomimo braku pomyślnego wyniku sprawy,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, obejmującego zakaz brania udziału, ani uczestniczenia w jakikolwiek sposób w czynnościach, które uwłaczają godności zawodu i podważają do niego zaufanie,

orzeka

1. Radcę prawnego [REDAKTOWANE] uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu przez Rzecznika Dyscyplinarnego czynu i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3a oraz art. 65 ust. 2a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. 2010 Nr 10 poz. 65 ze zm.) w zw. z art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wymierza mu karę pieniężną w kwocie 15.000 złotych (słownie: piętnaście tysięcy złotych) i orzeka karę dodatkową – zakaz wykonywania patronatu na okres trzech lat, licząc ten okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.
2. Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych obciąża radcę prawnego [REDAKTOWANE] kosztami postępowania w kwocie 1.487,90 zł (słownie: jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt siedem złotych 90/100) na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych [REDAKTOWANE].

[Signature]

[Signature]

[Signature]

OSD 21/14

Uzasadnienie

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą [REDAKTOWANO] z siedzibą w [REDAKTOWANO] pokrzywdzony [REDAKTOWANO] zamierzał dochodzić na drodze sądowej należności wobec [REDAKTOWANO].

Dowód:

- zawiadomienie o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego z dnia 16.07.2012 r., k 1-2,

Roszczenie wynikało z umowy o dzieło. Zarówno pokrzywdzony, jak i dłużnik pokrzywdzonego [REDAKTOWANO] mieli miejsce zamieszkania [REDAKTOWANO].

Dowód:

- dokument pn. „Cesja” z dnia 03.03.2008 r., k. 11

W dniu 03.03.2008 r. pokrzywdzony zawarł z [REDAKTOWANO] spółka komandytowa z siedzibą w [REDAKTOWANO] umowę cesji, na podstawie której przeniósł na spółkę wierzytelność w kwocie: 32.734,41 zł należną od dłużnika - [REDAKTOWANO].

Dowód:

- umowa cesji wierzytelności z dnia 03.03.2008 r., k. 3-4.

Obwiniony, radca prawny [REDAKTOWANO] był współnikiem [REDAKTOWANO] i [REDAKTOWANO] spółka komandytowa z siedzibą w [REDAKTOWANO] (dalej również jako „spółka”).

Dowód:

- wydruk z [REDAKTOWANO] (2442), k. 55.

Umowa cesji, między [REDAKTOWANO] spółka komandytowa a pokrzywdzonym, polegała na przeniesieniu na spółkę wierzytelności pokrzywdzonego, a następnie jej przeniesieniu zwrotnym pokrzywdzonemu, w zrealizowanej części pomniejszonej o wynagrodzenie przysługujące spółce. Dodatkowo w umowie zastrzeżono, że spółce przysługiwać będzie wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 20%. Ponadto, zgodnie z § 4 umowy cesji, pokrzywdzony był zobowiązany do pokrycia wszelkich kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, związanego z dochodzeniem przez spółkę nabytej wierzytelności, a w przypadku przegrania sporu sądowego wytoczonego przez spółkę dłużnikowi wierzytelności, pokrzywdzony był zobowiązany do pokrycia wszelkich kosztów związanych z postępowaniem sądowym, jakie spółka poniosła lub zobowiązany był ponieść. Pokrzywdzony został zwolniony z opłat wstępnych.

Dowód:

- umowa cesji wierzytelności z dnia 03.03.2008 r., k. 3-4.

- załącznik nr 1 do umowy cesji wierzytelności z dnia 03.03.2008 r., k. 37.

W dniu 08.03.2008 r. obwiniony, w ramach prowadzonej przez siebie kancelarii, wystawił pokrzywdzonemu fakturę VAT na kwotę 2.440 zł brutto, tytułem pomocy prawnej. Faktura VAT została przez pokrzywdzonego zapłacona w całości. Przedmiotem usługi, objętej przedmiotową fakturą VAT, stanowiło zastępstwo procesowe spółki w postępowaniu I instancji w sprawie

dochodzenia należności od [REDAKTOWANE]. Obwiniony nie zawarł z pokrzywdzonym żadnej umowy.

Dowód:

- faktura VAT nr FV/0005/03/2008 z dnia 08.03.2008 r., k. 31,
- wyjaśnienia obwinionego złożone przed Rz. Dysc. w dniu 27.05.2013 r. k. 114-115,
- wydruk z historii rachunku bankowego pokrzywdzonego z dnia 22.01.2009 r., k. 83.

Obwiniony, działając jako pełnomocnik spółki, pozwał [REDAKTOWANE] o zapłatę.

Dowód:

- pełnomocnictwo z dnia 10.06.2011 r., k. 67,
- umowa na obsługę prawną z dnia 12.11.2007 r., k. 62-65.

W trakcie postępowania obwiniony był na 2 rozprawach przed sądem I instancji a później zaniechał udziału w dalszym postępowaniu. Z uczestnictwa w rozprawach został zwolniony przez spółkę, z uwagi na dużą ilość prowadzonych spraw i konieczność wykonania innych zadań. Zachowanie obwinionego zmusiło pokrzywdzonego do wstąpienia do procesu w charakterze interwenienta ubocznego.

Dowód:

- zawiadomienie o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego z dnia 16.07.2012 r., k 1-2,
- wyjaśnienia obwinionego złożone przed Rz. Dysc. w dniu 28.11.2012 r., k. 59-61,
- wyjaśnienia obwinionego złożone przed Rz. Dysc. w dniu 27.05.2013 r., k. 114-115,
- wyjaśnienia pokrzywdzonego złożone przed Rz. Dysc. w dniu 13.03.2013 r., k. 76-80,
- interwencja uboczna pokrzywdzonego z dnia 14.07.2009 r., k. 32-36,
- protokół rozprawy z dnia 27.08.2010 r., k. 38.

Sąd I Instancji zasądził na rzecz spółki dochodzoną wierzytelność, natomiast Sąd II instancji, po rozpoznaniu apelacji pozwanego, oddalił powództwo w całości.

Dowód:

- wyrok Sądu Rejonowego [REDAKTOWANE] z dnia 30.06.2011 r., [REDAKTOWANE] k. 23-30.
- wyrok Sądu Okręgowego [REDAKTOWANE] z dnia 15.11.2011 r., sygn. akt: [REDAKTOWANE], k. 17-22.

Obwiniony, wystawiając w dniu 22.11.2011 r. fakturę VAT nr 138/11/2011, zażądał od spółki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za zastępstwo w sprawie przeciwko [REDAKTOWANE]. Pismem z dnia 22.11.2011 r. [REDAKTOWANE] (będąca następcą prawnym spółki [REDAKTOWANE] spółka komandytowa, a następnie [REDAKTOWANE] spółka komandytowa) wezwała pokrzywdzonego do zapłaty kwoty 9.054 zł tytułem kosztów związanych z przegraną sprawy. Na tę kwotę składały się:

- koszty postępowania za I i II instancję, zasądzone na rzecz pozwanego, w kwocie: 3.454 zł,
- koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika spółki, w kwocie 3.600 zł,
- wynagrodzenie spółki w kwocie 2.000 zł.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 22.11.2011 r., k. 39-40,
- treść uzasadnienia pozwu spółki z dnia 03.02.2012 r., k. 98-100,
- wyjaśnienia obwinionego złożone przed Rz. Dysc. w dniu 27.05.2013 r. k. 114-115,
- wyjaśnienia obwinionego złożone przed Sądem Dysc. w dniu 28.07.2014 r.

Pokrzywdzony nie uregulował żądanej kwoty. Wobec powyższego spółka, reprezentowana przez obwinionego, uzyskała wobec pokrzywdzonego nakaz zapłaty, który, po uprawomocnieniu się, został skierowany do egzekucji komorniczej. Postępowanie egzekucyjne było prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym [redacted] pod sygn. [redacted]

Dowód:

- postanowienie Komornika Sądowego z dnia 19.06.2012 r., sygn. [redacted], k. 82.

Na rozprawie w dniu 28.07.2014 r. obwiniony nie przyznał się do zarzucanego mu czynu.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 z późn. zm.) radca prawny i aplikant radcowski podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione, nienależyte wykonywanie obowiązków określonych w ustawie oraz za czyny sprzeczne ze ślubowaniem radcowskim lub zasadami etyki radcy prawnego. Równocześnie wyrażona w powyższym przepisie norma ma charakter blankietowy i dla przyjęcia odpowiedzialności dyscyplinarnej musi być uzupełniona normą konkretyzującą, zawartą w innych przepisach prawa. W odniesieniu do radcy prawnego rolę tę pełnią m.in. zasady ujęte w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego, które to wymogi, przyjęte w ustawie o radcach prawnych, uzupełniają również o kwestie prawidłowego wykonywania zawodu.

Szczególne znaczenie dla tej sprawy ma treść art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, który to nakłada na radcę prawnego zakaz udziału lub podejmowania jakiegokolwiek innych czynności, które uwłaczałyby godności zawodu lub podważały jego zaufanie. Wskazać przy tym należy, że zarówno „godność zawodu”, jak „zaufanie” należą do wartości kluczowych dla wykonywania zawodu radcy prawnego.

Dbłość radcy prawnego o godność wykonywanego zawodu wymaga powstrzymywania się zarówno w czynnościach zawodowych, jak i w życiu prywatnym od zachowań, które narażałyby na szwank jego prestiż i powagę, jak również mogących poniżyć go lub ośmieszyć profesję w odbiorze społecznym. Norma ta ma również potwierdzać, że radca prawny, od momentu uzyskania tego tytułu zawodowego - mówiąc kolokwialnie - jest nim przez cały czas. Oznacza to m.in., że radca prawny jest zobowiązany do godnego zachowania również wtedy, gdy nie wykonuje czynności związanych ze świadczeniem profesjonalnej pomocy prawnej.

Nie jest możliwe enumeratywne wskazanie wszystkich sytuacji, kiedy mogłaby być mowa o postępowaniu radcy prawnego, które naruszałoby godność zawodu. Jednakże nie budzi wątpliwości, że tego przykładem może być podejmowanie się innych działań zarobkowych, nieliczących z powagą zawodu radcy prawnego, jako zawodu zaufania publicznego.

W praktyce radcy prawnego ogromne znaczenie ma również dbałość o zaufanie społeczne do wykonywanego zawodu. Nie oznacza to jedynie podtrzymywanie tego zaufania, ale również jego budowanie i pogłębianie. Niewątpliwie temu procesowi służy przede wszystkim zachowanie przez radcę prawnego obowiązku rzetelnego informowania klienta o przebiegu sprawy i jej perspektywach, dołożenia najwyższej staranności w realizacji świadczonych przez niego usług, czy

też, choć nie tylko, przestrzegania zasad uczciwości i skrupulatności w rozliczeniach finansowych z klientem. Przestrzeganie tych zasad pozwala potwierdzić słuszność włączenia zawodu radcy prawnego w poczet zawodów zaufania publicznego.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie, każdy z powyższych elementów został przez obwinionego naruszony.

Przedewszystkim sposób prowadzenia przez obwinionego działalności może budzić uzasadnione wątpliwości w kontekście etyki radcowskiej. W szczególności, w rozważanym przypadku radca prawny uczestniczy w życiu gospodarczym zarówno w roli wspólnika spółek prawa handlowego, jak również jako ich profesjonalny pełnomocnik. Wskazać przy tym należy, że spółki te nie mają licznej lub złożonej struktury udziałowej, dając tym samym faktycznie bardzo duży wpływ obwinionemu na sposób funkcjonowania tego podmiotu gospodarczego. W efekcie umożliwia to obwinionemu w relacji z klientem zręczne stawianie się w pozycji korzystniejszej dla radcy. W szczególności, w zależności od sytuacji, albo jest pełnomocnikiem spółki, albo członkiem jego organu. W ocenie Sądu otwiera to obwinionemu możliwość dopuszczania się znaczących nadużyć. Równocześnie przyjęta przez obwinionego forma działalności ma na celu maksymalne ograniczenie faktycznej odpowiedzialności za podejmowane działania. Mamy tu bowiem do czynienia z sytuacją, kiedy osobą, która mogłaby zgłosić zarzuty naruszenia przepisów ustawy o radcach prawnych lub zasad etyki, jest osoba, która te przepisy lub zasady narusza. Uwzględniając przy tym fakt, że jest to działanie świadome, spotęgowaniu ulega wrażenie braku uczciwości oraz braku szacunku radcy prawnego do praworządności i sprawiedliwości. Dodatkowo, należy zwrócić uwagę, że obwiniony, mimo formalnego podziału na profesjonalnego pełnomocnika i udziałowca spółki prawa handlowego, w istocie w percepcji społecznej występuje jako jedna osoba z tytułem zawodowym radcy prawnego. Równocześnie nie przekonują przy tym twierdzenia, że obwiniony nie uczestniczy w prowadzeniu spraw spółek jako wspólnik, a jedynie świadczy dla nich profesjonalną pomoc prawną. Należy mieć bowiem na uwadze, że funkcja radcy prawnego w zasadzie nie ulega wyłączeniu lub ograniczeniu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej w spółce prawa handlowego. Tym samym wszelkie działania nielicujące z jego godnością, chociażby wykonywane w oderwaniu od czynności związanych z świadczeniem właściwej pomocy prawnej, przyczyniają się do pogłębiania nieufności społecznej nie tylko do osoby danego radcy prawnego, ale również innych członków samorządu radcowskiego, czyniąc ten zawód jeszcze trudniejszym do wykonywania.

W kontekście zasad etyki radcy prawnego nie może znaleźć żadnego uzasadnienia również sposób rozliczenia kosztów zastępstwa procesowego w procesie dochodzenia należności od [REDAKTOWANE]. Należy bowiem wyraźnie podkreślić, że w tym procesie opłaty te zostały poniesione przez pokrzywdzonego dwukrotnie - zarówno przed wniesieniem pozwu do sądu (w kwocie 2.440 zł), jak również w drodze egzekucji komorniczej, wszczętej po zakończeniu postępowania w sprawie sygn. akt: [REDAKTOWANE] (w kwocie 3.600 zł). Mając na uwadze rozważania z akapitu poprzedzającego, w ocenie Sądu bez znaczenia jest przy tym fakt, że formalnie koszty te zostały poniesione przez pokrzywdzonego na rzecz dwóch różnych podmiotów. Faktycznie bowiem obie opłaty trafiły do jednej osoby - obwinionego. W rezultacie doszło do naruszenia przez niego wymogów uczciwości i skrupulatności w rozliczeniach finansowych, a pośrednio również samej lojalności wobec reprezentowanych klientów. W szczególności, obwiniony najpierw wystawił fakturę VAT pokrzywdzonemu (formalnie osobie obcej), z pominięciem podmiotu, z którym tego

radcę łączył właściwy stosunek prawny, co Sąd ocenia za naganne. Przyjmując jednak za prawdziwe twierdzenie obwinionego, że zachowanie to wynikało z decyzji spółki, a otrzymana z faktury VAT kwota stanowiła wynagrodzenie obwinionego za prowadzenie sprawy pokrzywdzonego, za niedopuszczalne należało uznać zgłoszone przez obwinionego później wobec spółki-zleceniodawcy żądanie ponownej zapłaty kosztów zastępstwa procesowego i dalsze dochodzenie tej kwoty od pokrzywdzonego przed sądem. Takie zachowanie, jako wysoce nieuczciwe, nieetyczne i nielicujące z godnością radcy prawnego, w żaden sposób nie może uzyskać akceptacji Sądu. W konsekwencji, właściwym było uznanie obwinionego za winnego naruszenia art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Przy ustalaniu wymiaru kary, Sąd uwzględnił dyspozycję art. 53 § 1 Kodeksu karnego, zgodnie z którym organ orzekający wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę za dane przewinienie, oceniając stopień winy oraz społecznej szkodliwości czynu i biorąc pod uwagę cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma ona osiągnąć w stosunku do ukaranego. Ponadto, w myśl § 2 wskazanego wyżej artykułu, wymierzając karę, organ orzekający bierze pod uwagę w szczególności rodzaj i rozmiar szkody wyrządzonej przewinieniem, stopień winy, pobudki, sposób działania, stosunek do pokrzywdzonego, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, jego stosunki rodzinne, sposób życia przed popełnieniem i zachowanie się po popełnieniu wykroczenia

Mając na uwadze powyższe, Sąd stwierdził, że naruszenie przez obwinionego normy określonej w art. 64 ust. 1 pkt. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 4 ust. 1 oraz art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, było niewątpliwie zawinione i wysoce nieetyczne. Równocześnie Sąd rozważył możliwość propagowania i utrwalania przez obwinionego wśród aplikantów radcowskich nagannych zachowań, a w konsekwencji stwierdził konieczność podjęcia odpowiednich środków zapobiegawczych. Tym samym, Sąd wymierzył obwinionemu karę pieniężną w kwocie 15.000 zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych) i orzekł karę dodatkową – zakaz wykonywania patronatu na okres trzech lat, licząc ten okres od dnia uprawomocnienia się orzeczenia – o czym orzekł w punkcie II sentencji wydanego w sprawie orzeczenia.

Wydane orzeczenie wywiera nie tylko skutki w zakresie prewencji indywidualnej, ale też ogólnej. Dlatego też, zdaniem Sądu, wymierzona obwinionemu kara spełnia powyższe zadanie. Kara ta w ocenie Sądu jest w pełni adekwatna do popełnionego przez obwinionego naruszenia zasad etyki radcy prawnego.

Z uwagi na fakt, iż w sprawie wydano orzeczenie skazujące, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny obciąża ukaranego zryczałtowanymi kosztami postępowania na rzecz okręgowej izby radców prawnych, której ukarany jest członkiem. Równocześnie, Sąd zważył na treść art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych, zgodnie z którym koszty postępowania dyscyplinarnego stanowią wszelkie wydatki poniesione w związku z tym postępowaniem. Tym samym Sąd, obciążając obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania (o czym orzekł w punkcie II sentencji wydanego w sprawie orzeczenia), uwzględnił faktycznie poniesione koszty.

